

Monsters Inc.

En lustfylld animerad film som vänder upp och ner på perspektiven när det handlar om barnens rädslor och samtidigt sätter fokus på vuxnas förutfattade meningar.

Rekommenderad från åk 1

En filmhandledning av ANDREAS HOFFSTEN OCH CLAS ÖSTERHOLM

Filmens handling

På energibolaget Monsters Inc. i staden Monstropolis utvinns man energi från människobarns skrik. På företaget, vars motto lyder "We scare because we care", arbetar speciella skrämmare som har till uppgift att genom finurliga dörrkonstruktioner smita in i barnkammare över hela världen och samla vettskrämda ungers skrik. Ju högre skrik, desto mer energi. Företagets bästa skrämmare är ett stort, lurvigt och godhjärtat monster vid namn Sulley. Hans assistent är en pratglad och klotrund liten varelse som heter Mike. Dessa två bildar ett osvikligt radarpar som håller ihop i vått som torrt.

Men det finns de som är avundsjuka på Sulleys framgångar och som med alla till buds stående medel själva vill bli bäst och nå ett eftertraktat skrämmerrekord som Sulley och Mike börjar närma sig. Värste konkurrenten är den sluge och elake kameleonten Randall.

Chefen för Monsters Inc., Henry J. Waterhouse, är bekymrad – barnen av idag är nämligen inte lika lättskrämda som förr och om man inte kommer på någon lösning väntar snart en energikris i Monstropolis.

En dag händer det som absolut inte får hända. Av misstag lyckas en kavat liten flicka smita ut genom den magiska dörren och in i Monsters Inc. Monstren lever nämligen i tron att människobarn är livsfarliga och sprider dödlig smitta. Panik utbryter således bland monstermedborgarna när nyheten om den lilla flickan klabas ut av nyhetsmedierna. En intensiv jakt sätts igång – flickan måste hittas till varje pris. Naturligtvis är det Sulley och Mike som råkar få henne på halsen. Till en början är de vettskrämda, men efter ett tag inser de att hon inte alls är farlig och inriktar sig på att försöka återföra henne till människovärlden. Det är i synnerhet Sulley som huser varma känslor och tar sig an Bu, som han döper henne till. Bu däremot är inte det minsta rädd för monstren och tror

Det började inte så bra, Sulley tror att lilla Bu har baciller.

till råga på allt att Sulley är en katt och kallar honom Misse.

I sina försök att återföra Bu till sin barnkammare stöter de på en rad problem. Randall tillfångatar av misstag Mike, i tron att det är Bu. Det visar sig att Randall uppfunnit en maskin, en skrikextraktor, som ska underlätta energiframställningen. Men då krävs en helt ny strategi, nämligen att man kidnappar barnen. Mike, Sulley och Bu lyckas emellertid fly men Henry J. Waterhouse upptäcker dem och även han visar sig vara inblandad i Randalls lömska planer. Waterhouse och Randall lägger vantarna på Bu medan Sulley och Mike förvisas till människovärlden – där de hamnar hemma hos Snömannen i Himalaya.

De båda kompisarnas vänskap sätts på hårda prov när Sulley bedrövad av sorg bestämmer sig för att ta sig tillbaka till monstervärlden och rädda Bu. Mike är däremot bitter och arg för att ha hamnat i den prekära situationen – och att de kommer att missa det eftertraktade skrämmerrekordet.

Sulley lyckas ta sig tillbaka till monstervärlden och räddar Bu undan skrikextraktorn. Även en något ångerfull Mike tar sig tillbaka, och jakten på Bus dörr och hennes barnkammare fortsätter i en intensiv actionartad scen bland miljontals dörrar i ett kolossalt dörrlager med snillrika bergochdalaneliknande konstruktioner – med den illasinnade Randall hack i häl.

Tillslut lyckas de överlista Randall och förpassa honom till människovärlden för all evighet. Sulley förmår finna Bus dörr

och återför henne hem, men Henry J. Waterhouse smiter med och förklarar att Bu och Sulley sett alldeles för mycket och inte kan släppas fria. Han menar att skrämning inte längre är tillräckligt utan kidnappning av barnen är ett måste om företaget ska överleva.

Under tiden har Mike lyckats avslöja Henry J. Waterhouse uppsåt och hans grips, och den stränga sekreteraren, som tidigare terroriserat Mike för att han inte lämnat in sina rapporter, visar sig vara en infiltrerad agent som varit skurkarna på spåret en längre tid.

Det blir ett sorgligt farväl av Bu som måste åter till sin värld, hem till mamma och pappa. Dörren förstörs och aldrig mer kommer något monster att skrämma henne.

Det är nya tider på företaget – nu är det skrott som är energikällan, vilket har visat sig vara 10 gånger mer energirikt än skrik. Nu är det Mike som står för energiinsamlandet genom att väcka barnen med en ståupp-show, och Sulley är hans assistent.

I slutsekvensen överraskar Mike Sulley, som inte kan komma över sin saknad efter Bu, med att han har klistrat ihop alla flisor till Bus dörr så att Sulley kan besöka henne.

Rädsla

Monsters Inc. är en film som på ett lustfyllt sätt belyser barns och vuxnas rädslor. Den lilla flickan Bu är inte rädd för monstren, och energiföretagets direktör, Henry J. Waterhouse, är bekymrad över att barnen inte längre är lika lättskräm-

da som förr. Monstren däremot är vett-skrämda för de små barnen – som de tror sprider smitta – men det visar sig ju inte alls vara sant utan bara illasinnade rykten som ”myndigheterna” spridit. De allra flesta monstren verkar ju vara mycket godhjärtade varelser – så om de inte var rädda för barnen skulle det naturligtvis vara svårare att skrämma dem. Man vill ju gärna inte göra någon illa som man vet är snäll och inte gör någon förnär. Genom rädslan slipper monstren ta ansvar för konsekvenserna av sitt handlande.

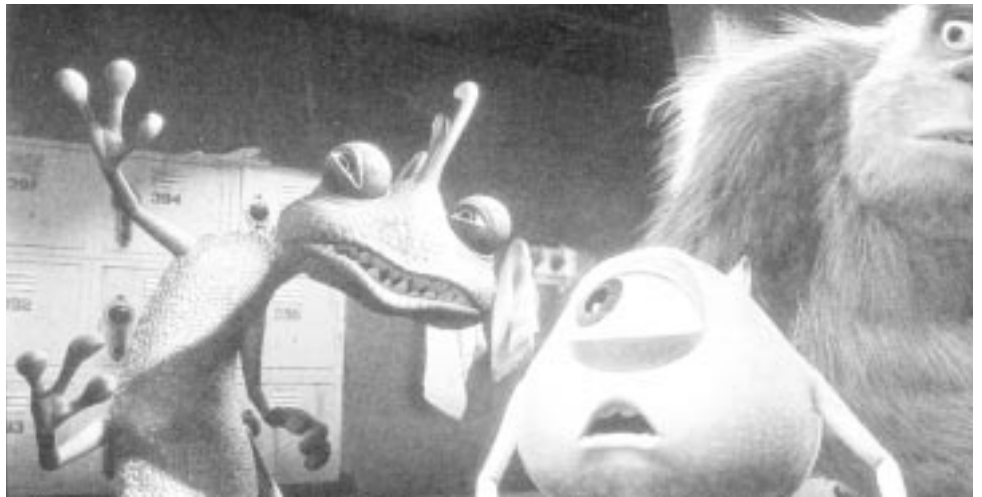
Sulley råkar vid ett tillfälle av misstag skrämna Bu – och det krävs en hel del lirande för att han ska återfå hennes förtroende. På en videoskärm ser Sulley hur hemsk han ser ut när han skräms – och han blir både förvånad och sorgsen över hur skräckinjagande han kan vara. Effekten blir att han tvingas ta ansvar för sitt andra skrämmande jag. Tidigare var han bara stolt över att vara bäste skrämmande på Monsters Inc., men nu verkar han för första gången inse vad han håller på med. Att barnen verkligen blir rädda för honom och att rädslan sitter kvar och gör ont.

Företaget Monsters Inc. utvinner trots sina problem fortfarande energi på barns klassiska rädslor för mörker, på vad som kan dölja sig under sängen eller bakom skrämmande garderobsdör-rar. Monstren kan däremot sägas besitta vuxnas rädslor – de är rädda för det okända, det man inte vet någonting om. Ofta är dessa rädslor grundade på mer eller mindre förutfattade meningar.

★ Vad betyder det att vara rädd? Vad är det man är rädd för? Direktör Water-noose är bekymrad för att barnen inte är lika lättskrämda som förr – vad ligger bakom detta påstående? Är barn idag rädda för andra saker än barn var förr? I så fall vad och varför? Kan det ha med medievänor att göra? Skiljer sig barns och vuxnas rädslor åt? Diskutera varför myndigheterna har lurat i monstren att människobarn är farliga? Kan eleverna ge exempel på rädslor grundade på för-utfattade meningar?

★ Diskutera vad som händer med Sulley när han av misstag råkar skrämna Bu och ser sig själv i tv-bilden? Man säger ibland att man måste ta konsekvenserna för sitt handlande. Vad betyder det?

★ Tycker man att monstren ser läskiga ut? Vad gör att någon eller något ser otäck ut? Jämför exempelvis Sulley med sin mjuka fluffiga päls som ställs mot reptilen Randall. *Monsters Inc.* handlar om monster som skrämmer små

Den lömske Randall konkurrerar med Mike och Sulley om skrämnelrekordet på Monsters Inc.

barn – men filmen är ju inte alls speci-ellt läskig – eller? Varför är den inte det? Vad gör en film otäck?

★ *Monsters Inc.* försöker ge en förklaring till varför monster egentligen skrämmer små barn. De skräms för att framställa livsnödvändig energi så att samhället kan fungera – inte för att de är elaka. Monster, häxor och andra mindre trevli-ga varelser har genom traditionen alltid satt respekt i människor genom att de skrämmer oss. Om man vänder på per-spektivet så kan man ju ställa sig frågan varför de skräms? Alla har vi väl också tyckt att det varit skojigt att skrämma någon – men vad är det som lockar i att skrämmas? Är det en fråga om att få makt över andra?

Vad är viktigt i livet?

Innan Sulley och Mike träffar Bu är det jakten på det hägrande skrämmarrekordet som är det viktigaste i livet. Visserligen vårdar Mike (med viss möda) en liten kärleksaffär vid sidan av med en anställd på Monsters Inc. men när Bu dyker upp ställs det mesta på ända och de få ett annat perspektiv på livet – i synnerhet Sulley. Det hela leder till osämja och missförstånd mellan de gamla kompisarna och deras vänskap sätts på prov.

★ Sulley och Mike kan beskrivas som bästa kompisar. Vad är en bästis? Hur ska en bra kompis vara?

★ Sulley ger flickan namnet Bu, något Mike vänder sig emot. Han säger vid ett tillfälle att man inte ska ge ”dem” namn för då fäster man sig vid dem. Vad menar Mike med det?

Ett klassiskt komikerpar

Sulley och Mike är ett typiskt komiskt radarpar som ständigt återkommer

inom filmiskt berättande – inte sällan i form av poliser. För att den komiska effekten ska bli så stor som möjligt ska karaktärerna helst kontrasteras mot varandra; stor ställs mot liten, snäll mot elak, lugnt temperament ställs mot het-sporre, etc. Men de måste trots sina olikheter alltid ha ett gemensamt mål, en gemensam värdegrund att falla tillbaka på och en ömsesidig osviktig vänskaps-relation. En del av den drivande drama-turgin kring dessa par är ju att vänska-pen sätts på prov, att det uppstår kon-flikter – som i slutändan naturligtvis all-tid löses och jämvikten, normaliteten återställs.

★ Jämför Mike och Sulley. Lista skilln-ader och likheter. Varför blir komiken så mycket större när olikheter ställs mot varandra? Känner eleverna till andra ”radarpar”?

PRODUKTIONSUPPGIFTER

USA 2001

Manus: Andrew Stanton, Daniel Gerson

Regi: Pete Docter, Lee Unkrich, David Silverman

Klippning: Jim Stewart

Musik: Randy Newman

SVENSKA RÖSTER

Sulley – Allan Svensson

Mike – Robert Gustafsson

Bu – Julia Moreau

Randall – Jan Mybrand

Henry J. Waternose – Olof Thunberg

TEKNISKA UPPGIFTER

Speltid: 92 min

Format: 1:1,85

Ljud: Dolby SRD

Censur: Från 7 år

Svensk premiär: 8 februari 2002

DISTRIBUTION

Buena Vista Int. Box 5631, 114 86

Stockholm Tel 08-555 44 500,

fax 08-678 81 36